

27 March 2020

Hungarian – **Short Version**

Shahid Nadeem pakisztáni drámaíró üzenete a Színházi világnapon

A színház mint szentély

A pakisztáni Lahore város Kortárs Színháza Bulleh Shahról, a híres 18. századi szúfi költőről szóló előadásának végén egy idős férfi és egy fiatal fiú lépett oda a színészhez, aki a nagy szúfit játszotta. “Az unokám beteg, megáldaná őt?”. A színész meglepődve ezt válaszolta: “Én csak egy színész vagyok, aki Bulleh Shah szerepét játszottam a színpadon.” Az öregember így felelt: “Fiam, te nem színész vagy, hanem Bulleh Shah megtestesülése, az ő avatárja.” Hirtelen a színház teljesen más felfogása lett nyilvánvalóvá számunkra, amelyben a színész az általa megformált szereplő megtestesülésévé válik.

A fentiekhez hasonló történetek minden kultúrában megtalálhatóak. Ezek hidat alkotnak közöttünk, a színházcsinálók és az olykor tapasztalatlan, de mindig lelkes közönség között. Játék közben néha elragad bennünket színházi eszményünk, a társadalmi változások előmozdításában betöltött szerepünk, és elfeledkezünk minden másról. Amikor a jelen kihívásaira összpontosítunk, tulajdonképpen megfosztjuk magunkat attól a mélyen felkavaró lelki élménytől, amit a színház nyújtani képes. A mai világban, amikor elhatalmasodik a vallási fanatizmus, a gyűlölet és az erőszak, amikor bolygónk egyre súlyosabb klímakatasztrófa felé sodródik, meg kell találnunk a módját, hogy újra visszanyerhessük spirituális erőnket. Nemcsak a közönyt, a reményvesztettséget, a pesszimizmust és a kapzsiságot kell legyőznünk, de vállalnunk kell a világunk és a bolygónk iránti felelősséget is. A színháznak nemes és fontos szerepe van azon energiák felszabadításában és mozgósításában, amelyek megakadályozhatják, hogy az emberiség szakadékba zuhanjon.

A színház képes a színpadot szakrális térré változtatni. Dél-Ázsiában a művészek mély alázattal érintik meg a színpad deszkáját, mielőtt fellépnek rá. Ebben az ősi hagyományban összefonódik a spiritualitás és a kultúra. Ideje helyreállítani ezt a szoros kapcsolatot művész és közönsége, múlt és jövő között. A színházi alkotás szent tevékenységgé válhat, a színészek valóban megtestesülései lehetnek az általuk játszott szerepeknek. A színháznak megadatott a lehetőség, hogy szentéllé váljon.

Shahid Nadeem elismert pakisztáni drámaíró az ország egyik legfontosabb kulturális intézménye, a pandzsábi Kortárs Színház művészeti vezetője. Nadeem 1947-ben született Kasmírban. Még csak egyéves volt, amikor családjának az újonnan megalakult független Pakisztánba kellett menekülnie, mivel India és Pakisztán között véres háború tört ki a vitatott kasmíri területek miatt. Nadeem Lahorében nőtt fel, pszichológiát tanult a Pandzsábi Egyetemen. Első darabját még diákként írta, de csak később, Londonban, politikai száműzetése idején kezdett komolyabban foglalkozni a drámaírással. Több mint ötven darab szerzője, pandzsábi és urdu nyelven ír. Eddig háromszor börtönözték be politikai okokból a különböző katonai kormányzatoknak való ellenszegülés miatt. Börtönévei alatt is írt, ezeket a darabjait rabtársaival adta elő. Később az Amnesty Internationalnak dolgozott. Darabjait számos pakisztáni és indiai színház játssza, de London és New York mellett sok európai nagyvárosban is műsorra tűzték

azokat. Művei angol fordítását az Oxford University Press és a Nick Hern Books adta ki. Munkásságát 2009-ben állami díjjal ismerték el hazájában. Nadeem darabjaiban fontos, kényes és olykor tabunak számító társadalmi kérdéseket feszeget, olyanokat, mint a vallási szélsőségesség, a nők elleni erőszak, a kisebbségek kirekesztése vagy a véleménynyilvánítás szabadsága. A kortárs társadalmi kérdéseket és politikai témákat általában a hagyományos népies formákkal ötvözi, egyszerre szórakoztatóan és intellektuálisan izgalmasan. Színházi munkássága mellett szépírást tanít.